

LUKIŠKIŲ AIKŠTĖS SUTVARKYMO PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ IDĖJINIS PROJEKTAS
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Vilnius, 2010

LUKIŠKIŲ AIKŠTĖS SUTVARKYMO PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ IDĖJINIS PROJEKTAS AIŠKINAMASIS RAŠTAS

APLINKA

Ikonografiniai tyrimai ir miesto struktūros kaitos analizė atskleidžia šios Vilniaus dalies specifiką. Urbanistine prasme čia niekuomet nebuvo galutinai suformuotos tradicinės istorinės miesto aikštės. Priemiesčio laukai, didžiulė atvira turgavietė, vėliau - ideologizuota erdvė – tokia evoliucija suformavo pagrindines vietos ypatybes: erdvės dydį, urbanistinę aplinkos vientisumą, trapecinę aikštės formą, viešosios žaliosios erdvės pobūdį, gatvių trasas.

Vyrauja pastatų, statinių bei želdynų erdvinės perimetrų formantės, stipriai dominuoja Vilniaus Šv. Apaštalų Pilypo ir Jokūbo bažnyčios siluetas. Puoselėdami suformuluotas vertybes, tiksliai atsakydami į konkurso sąlygas, siūlome minimaliomis priemonėmis išryškinti numatytas funkcines aikštės zonas, aiškiai išskiriant valstybinę - reprezentacinę, memorialinę, visuomeninę ir rekreacinę paskirtis ir susieti jas į vieningą kompozicinę visumą (2.1.*).

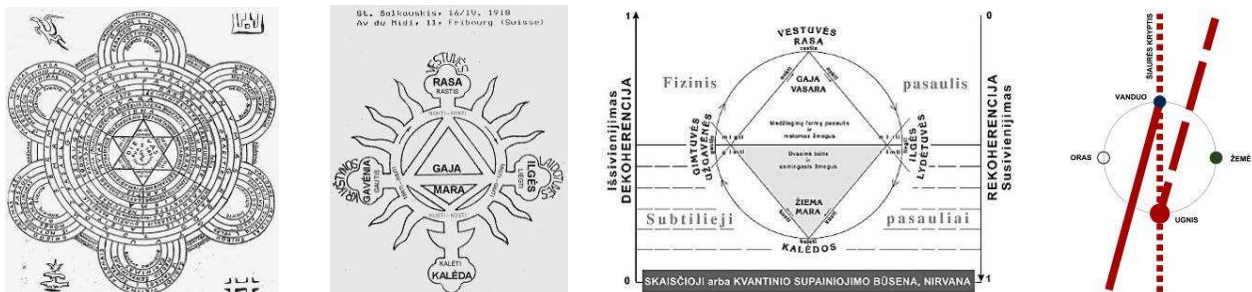

PAGRINDINĖ ARCHITEKTŪRINĖ IDĖJA

Siūlome atsisakyti esančios kietos, pompastiškos centrinės simetrijos aikštės kompozicijos, Vilniaus struktūrai nebūdingų ašių. Vietoje jų numatome demokratišką, universalią, lengvai pritaikomą įvairioms funkcijoms viešąją erdvę. Prioritetą atiduodame susiformavusiam svarbios miesto viešosios žaliosios erdvės pobūdžiui (2.2.). Naudodami simbolinę "memorialinę liniją", jaukios Aukų gatvės alėjos erdvės ir joje esančių akcentų idėją dalinai pratęsiame, šalia Gedimino prospekto suformuodami Lukiškių aikštės valstybinę reprezentacinę zoną. Jos padėtis būtų itin garbinga ir funkciškai patogi, atsižvelgiant į naują pagrindinės miesto gatvės rekonstrukciją, numatant toliau tradiciškai ją naudoti ne tik transporto eismui, bet ir įvairioms šventinėms eisenoms bei paradams (2.5.). Toks sprendimas sukurtų vietą, kurioje bus įamžintas kovotojų už Lietuvos laisvę atminimas ir čia galės juos pagerbti aukšti valstybės svečiai (2.1.1.). Memorialinio akcento sprendimo, kaip numatyta konkurso sąlygose, nepateikiame (jis turėtų būti sukurtas vėliau), tik nurodome

galimą jo vietą (2.1.2.). Gedimino prospekto šaligatvį siūlome praplatinti iki šiuo metu kampuose esančių užsuktų akmenų dangos kontūrų.

Projekte siūlome būsimąjį meninį akcentą kompozicinėmis priemonėmis susieti su etninėmis tradicijomis. Prisimenant amžinomis vertybėmis pagrįstą „rėdos ratą“, orientuotą pasaulio šalių atžvilgiu, galima suformuoti keturių pagrindinių gamtos stichijų – ugnies (pvz. vertikale akcentuota laužo vieta), vandens (dekoratyviniai fontanėliai) bei žemės ir oro jungtį - unikalų meninį temos sprendimą. Šiuos elementus kaip menines priemones būtų galima pritaikyti oficialioms išskilmėms bei įvairiems kitų tradicinių renginių ir švenčių scenarijams. Vertikalaus akcento aukštis neturėtų konkuruoti su bažnyčios bokštų vertikalėmis (2.4.), jis neviršytų ir gretimų pastatų karnyzų altitudžių. Akcento pastatymo vietos linija yra susieta su aikštės gilumoje šiuo metu esančia nekilnojama istorijos vertybe, sukuriant erdvinį perėjimą nuo Aukų gatvės akcentų linijos ir atitraukiant ją dešiniau nuo pagrindinio įėjimo ir simetrijos ašies. Taip išsaugomas Lukiškių aikštės urbanistinis vientisumas (2.2.), vidaus erdvė neatskiriama nuo miesto struktūros, atveriamą visuomenei ir įvairiems renginiams, meninis akcentas emociškai priartinamas prie Genocido aukų muziejaus.

Aukų gatvės alėjos dviasią savotiškai pakartojame ir kitoje aikštės pusėje šalia bažnyčios, tokiu būdu tarp Genocido aukų muziejaus ir Valstybinės konservatorijos esančius akcentus emociškai susiedami su nekinojamąja istorine vertybe, esančia priešingoje aikštės pusėje. Įvertindami aikštėje esančius kitus paminklinius ženklus (atminimo lentelės ir pan.), juos siūlome išdėlioti gretimai (2.3.), pilnai suformuojant bei užbaigiant memorialinę aikštės komplekso tematiką.

Pritaikydami išsaugamus akmeninius laiptus, kiek žemesniame aikštės lygyje formuojame kietos dangos tęsinį, kuris, pagal poreikį sumontavus laikinus įrenginius (estradas, scenas, stogines, pakylas bei kėdutes) būtų skirtas netriukšmingų renginių (pvz. klasikinės muzikos, karilijono (2.4.) koncertų, poezijos skaitymų ir kt.) organizavimui. Visą aplink esančią aikštės erdvę siūlome pritaikyti ramiam miestiečių poilsiui (2.1.3.). Tai būtų išvystyta atvirų ir uždarų erdvių želdynų sistema su charakteringais parko elementais: įvairiais takeliais, suoliukais, šviestuvais, vaikų žaidimo aikštelėmis, yra numatyta galima vizualiai lengvo ir skaidraus paviljono vieta.

Aikštės erdvėje siūlome nutiesti funkciškai neišvengiamus tranzitinio judėjimo takus. Jų trasos ir pločiai iš esmės atspindėtų kasdienius miestiečių traukų maršrutus. Prieš klojant kietas dangas, galutines kryptis būtų pravartu patikslinti empyriškai.

Išlikusius 10 šviestuvų bei 6 suoliukus siūlome išdėlioti palei Tumo Vaižganto gatvę, greta viešojo transporto sustojimo. Šioje vietoje jie natūraliai atitiktų priešingoje pusėje esančio URM pastato architektūros stiliškumą, pabrėžtų svarbią miesto magistralę, akcentuotų Baltojo tilto kryptį naujojo miesto centro link, ateities kartoms primintų istorijos realių kasdienį aktualumą.

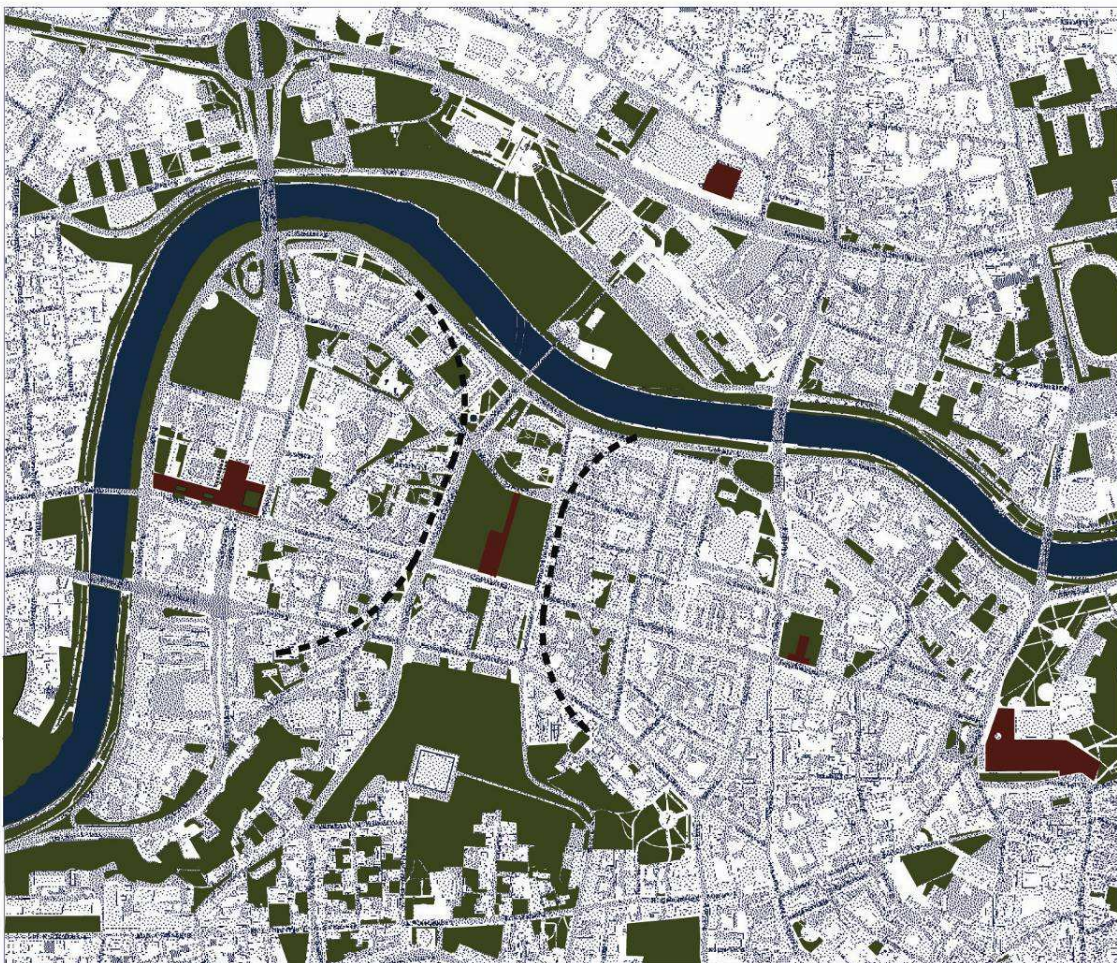
TRANSPORTO DALIS

Po dalimi Lukiškių aikštės, išskyrus memorialinę Lukiškių aikštės dalį, nepažeidžiant joje esančių vertingųjų želdynų, numatome galimybę įrengti požeminę automobilių stovėjimo aikštelę ir nustatome patogias patekimo kryptis į ją aikštės lankytojams ir jų automobiliams (2.4.). Prie Gedimino prospekto numatomuose patekimo į požeminę aikštelę statiniuose siūlome papildomai įrengti minimalias prekybines patalpas (spaudos kioskus ir pan.). Požeminiame lygyje taipogi siūlome projektuoti sanitarinius mazgus, aikštės aptarnavimo pagalbines bei technines patalpas. Automobilių įvažiavimas į požeminę aikštelę numatytas Kaštonų gatvės tęsinyje. Toks sprendimas kompoziciškai natūraliai užbaigia esančios transporto trasos - sudėtinės miesto urbanistinio audinio dalies - kryptį. Istorinės Lukiškių gatvės ribos formuojamos įvertinant bažnyčios (2.4.) kaimynystę ir, panaikinus nebūdingą transporto jungtį, išplečiant parko teritoriją. Siūlome iš šios gatvės iškelti atviras automobilių stovėjimo aikšteles, įrengti patogius posūkius, pėsčiųjų perėjas ir eismo saleles. Numatome naujas viešojo transporto sustojimų vietas, pabrėžiant gatvės istoriškumo idėją, paviršiaus dangai siūlome vietoje asfalto naudoti akmenų trinkelės.

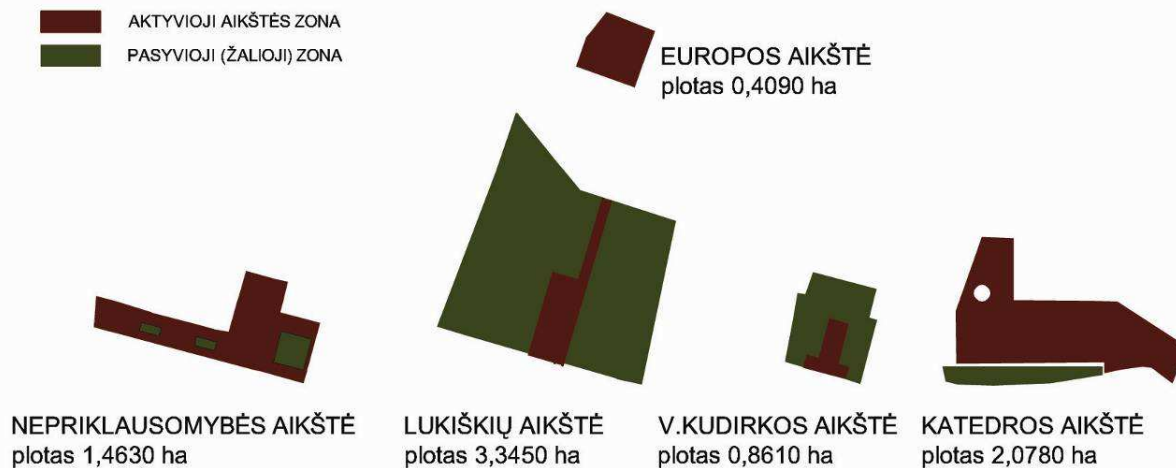
- Nurodomas konkurso sąlygų reikalavimo punktas.

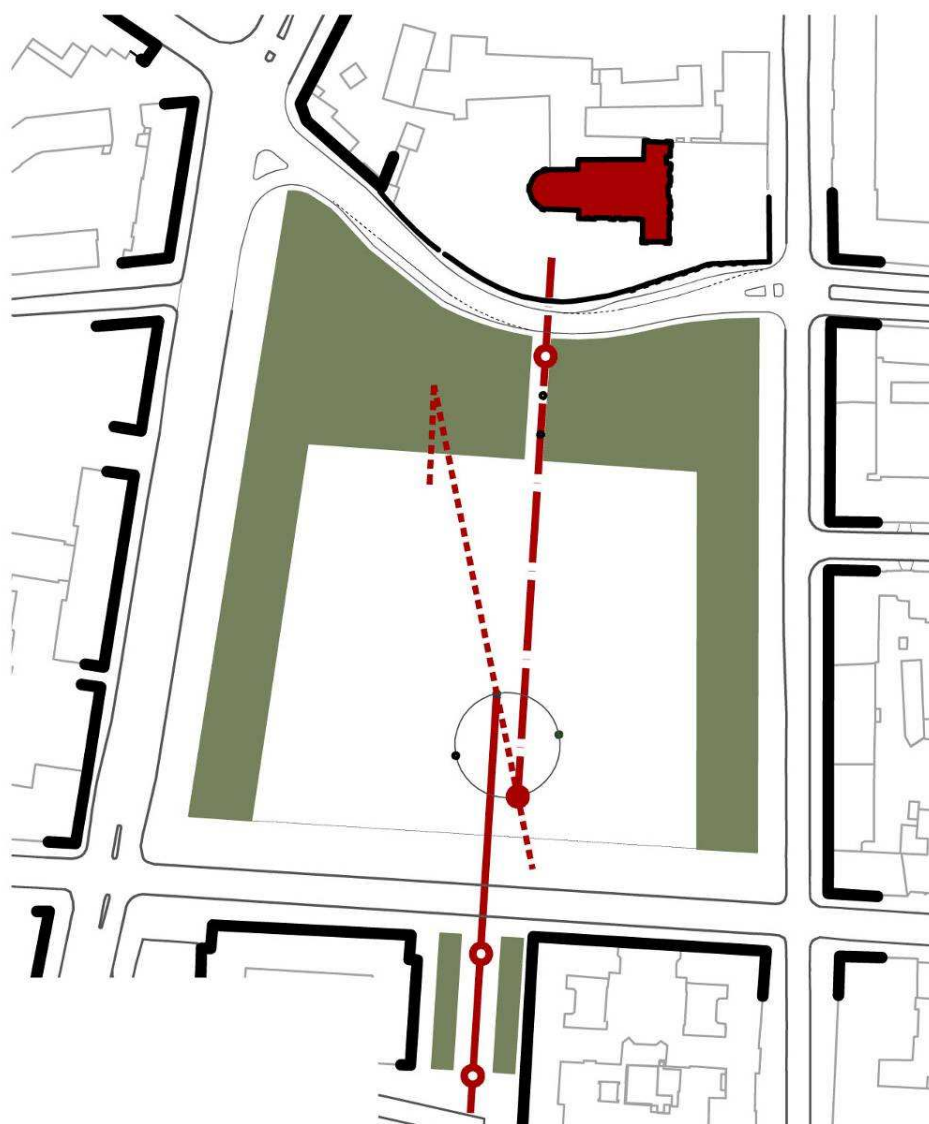
TAURO KALNO IR NERIES UPĖS ŽALIŲJŲ ERDVIŲ JUNGTTIS

AIKŠČIŲ IR JŲ VISUOMENINIŲ AKTYVIŲJŲ ZONŲ Palyginimas

- AKTYVIOJI AIKŠTĖS ZONA
- PASYVIOJI (ŽALIOJI) ZONA

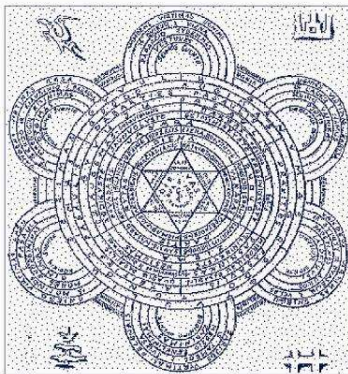
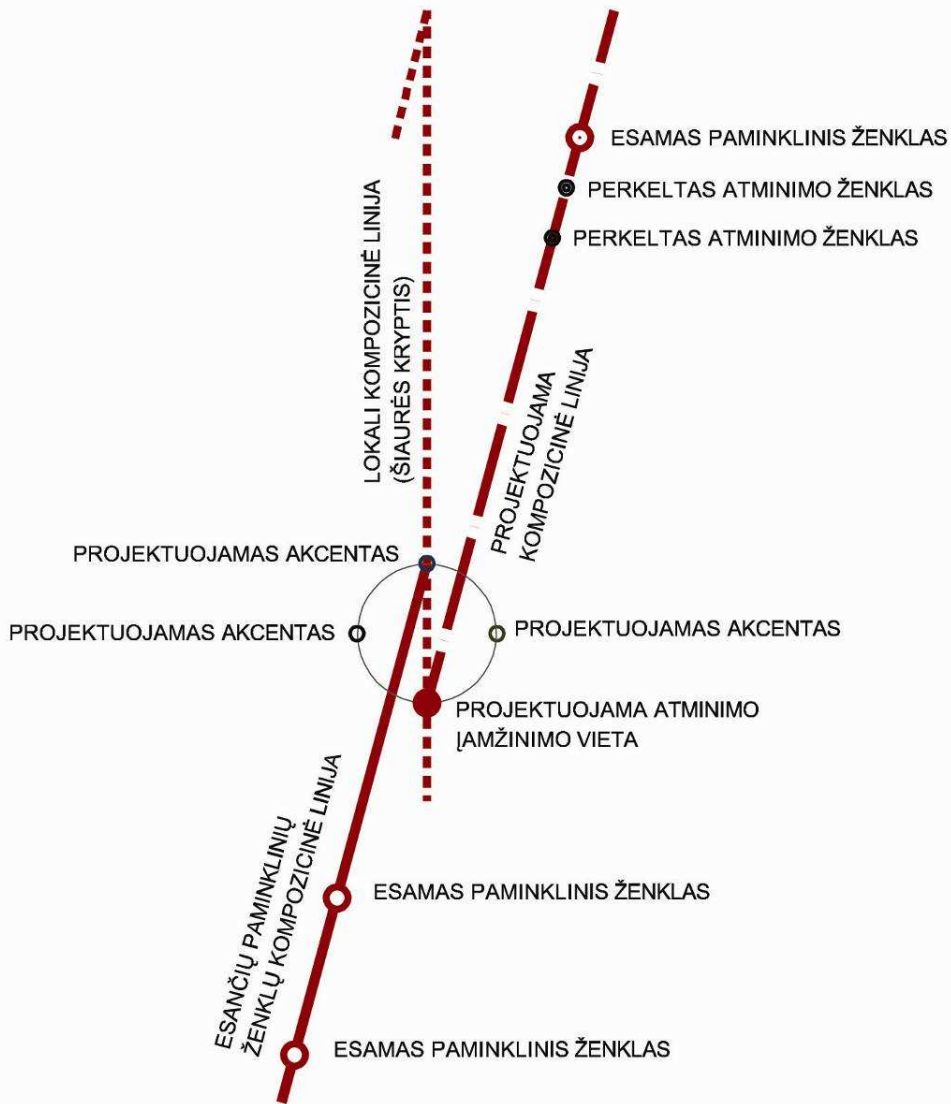

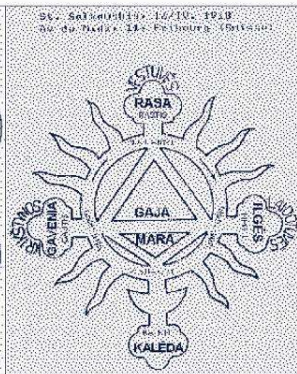
KOMPOZICIJA

- ERDVĖS DOMINANTĖ
- ERDVĖS FORMANTĖS
- ERDVĖ FORMUOJANTYS ŽELDYNAI
- ESAMI PAMINKLINIAI ŽENKLAI
- PROJEKTUOJAMA ATMINIMO ĮAMŽINIMO VIETA
- KITI PROJEKTUOJAMI AKCENTAI
- ESANČIŲ PAMINKLINIŲ ŽENKLŲ KOMPOZICINĖ LINIJA
- PROJEKTUOJAMA KOMPOZICINĖ LINIJA
- LOKALI KOMPOZICINĖ LINIJA (ŠIAURĖS KRYPTIS)

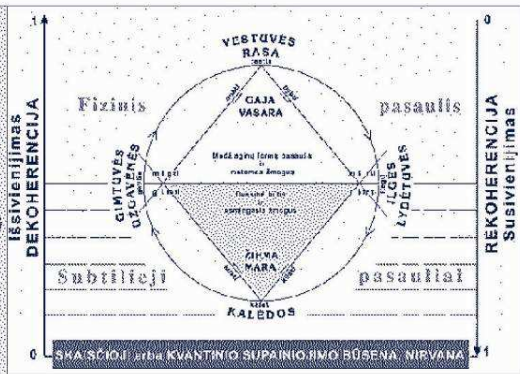
RĒDOS RATAS KOMPOZICIJOJE

LIETUVIŲ KALENDORIUS

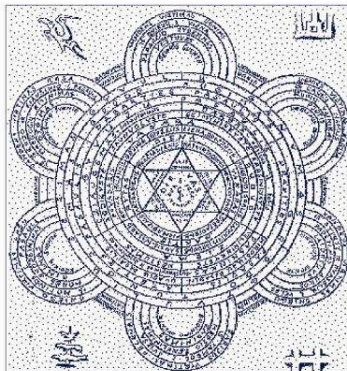
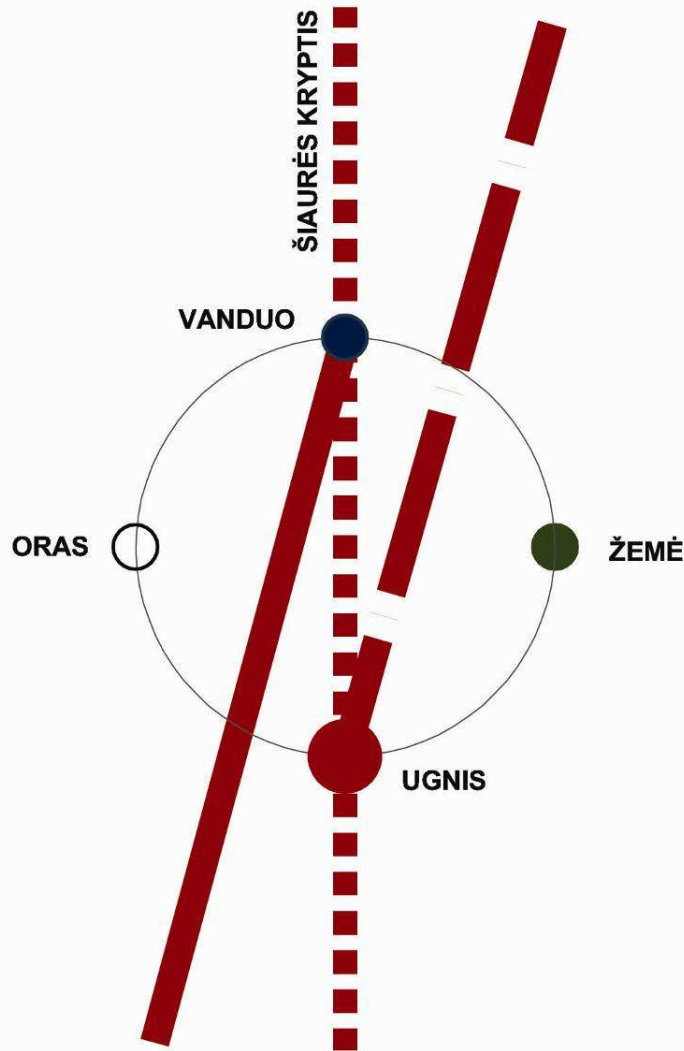

RĒDOS RATAS

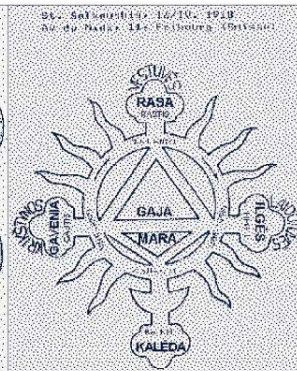

RĒDOS RATO DEKOHERENCIJA

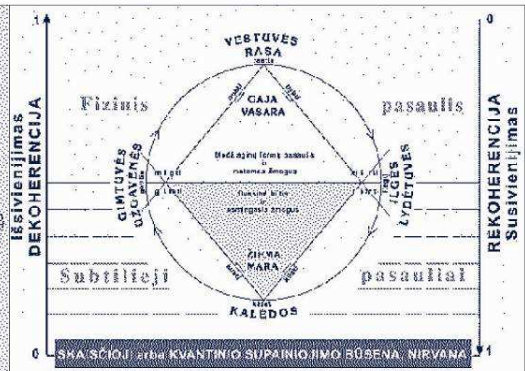
RĖDOS RATAS, KETURIOS STICHIJOS

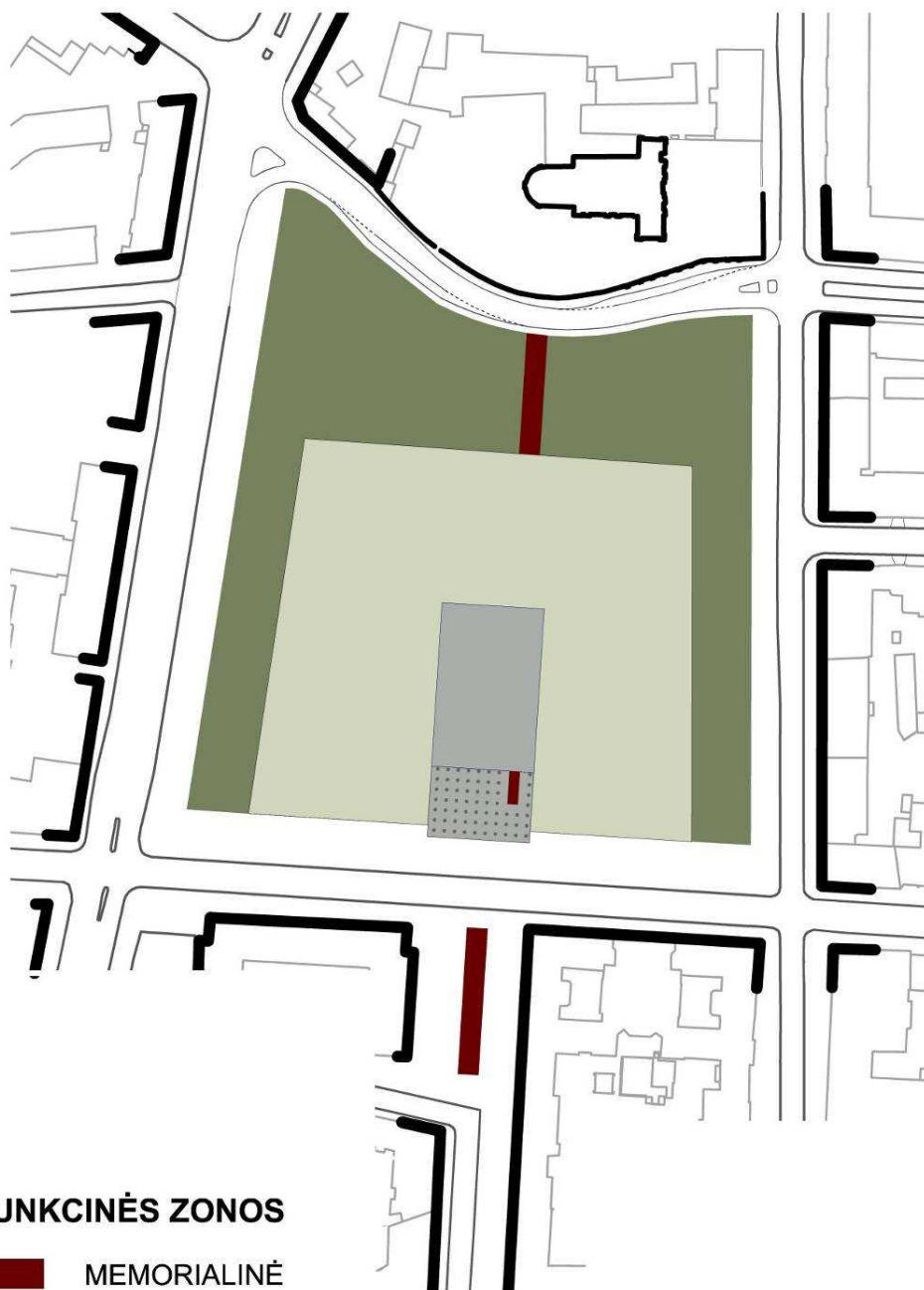
LIETUVIŲ KALENDORIUS

RĖDOS RATAS

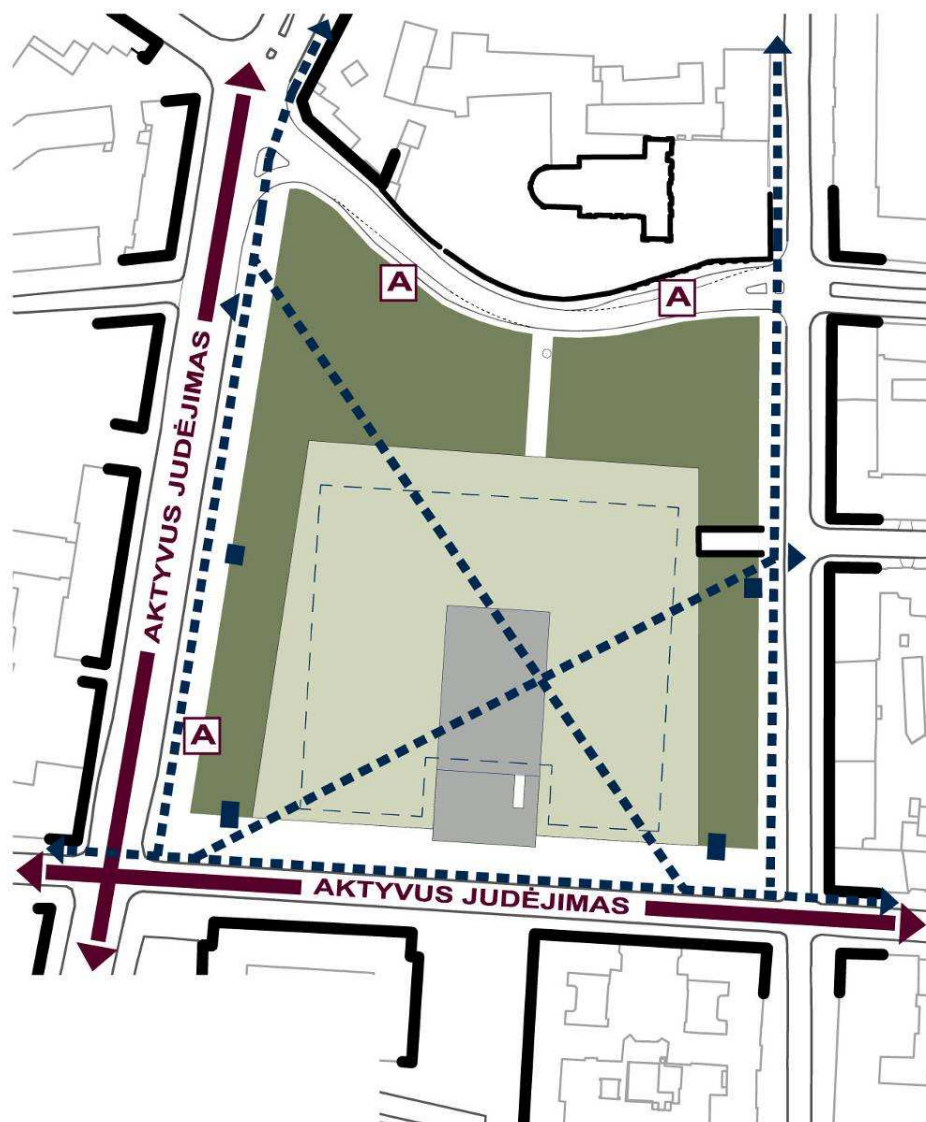

RĖDOS RATO DEKOHERENČIJA

FUNKCINĒS ZONOS

- MEMORIALINĒ
- VALSTYBINĒ REPREZENTACINĒ
- VISUOMENINĒ AKTYVIOJI
- VISUOMENINĒ PASYVIOJI
- VISUOMENINĒ REKREACINĒ

SRAUTAI

← AUTOMOBILIAI

← PĖSTIEJI

A VIEŠOJO TRANSPORTO SUSTOJIMAS

POŽEMINĖS AUTOMOBILIŲ SAUGYKLŲ RIBOS

■ PATEKIMAS Į POŽEMINĘ AUTOMOBILIŲ SAUGYKLĄ

— [VAŽIAVIMAS Į POŽEMINĘ AUTOMOBILIŲ SAUGYKLĄ